

AGENDA

ZATERDAG 23 OKTOBER

TREKTELLING

VRIJDAG 29 OKTOBER- ZONDAG 31 OKTOBER

SCHOUWENWEEKEND

ZONDAG 31 OKTOBER

WATERVOGELEXCURSIE MET HET
NATUURHISTORISCH MUSEUM.

ZATERDAG 13 NOVEMBER

MAANDELIJKSE RIVIERENTELLING.

ZONDAG 14 NOVEMBER

WATERVOGELEXCURSIE MET HET
NATUURHISTORISCH MUSEUM.

Kopij indienen tot 10 November

DE MOURIK

JAARGANG 8 NUMMER 3

VOGELWERK GROEP RIJK VAN NIMEGEN EN OMSTREKEN

vogel door landbouwgift was omgekomen vermoedelijk van een ingezaaide en ontsmette graanakker. Ik verzoek onze lezers dan ook om verdachte dode vogels (met name roeken, roofvogels en uilen) op te sturen naar het CDI in Lelystad (afd. Pluimveeziekten) via van Gend & Loos of per expresse met de PTT. Indien mogelijk moet een monster van de vermoedelijke vergiftigingsbron (bijv. zaaizaad of lokaas) meegezonden worden. Verder is het sterk aan te bevelen de komst van het pakket telefonisch aan te kondigen en in een aparte brief alle relevante gegevens te vermelden (plaats, omstandigheden, vermoedens enz.). Het kadaver kan het best in een los dichtgeknoopte plastic zak (wel ventilatie, maar weinig lekkans) in een stevige doos, die met kranten opgevuld wordt. U krijgt bericht van de doodsoorzaak. Onder voorwaarde, dat onze archivaris bericht ontvangt van de doodsoorzaak en dat een bonnetje van het postkantoor ingediend wordt, is de Vogelwerkgroep bereid verzendkosten te vergoeden.

Overige aspecten

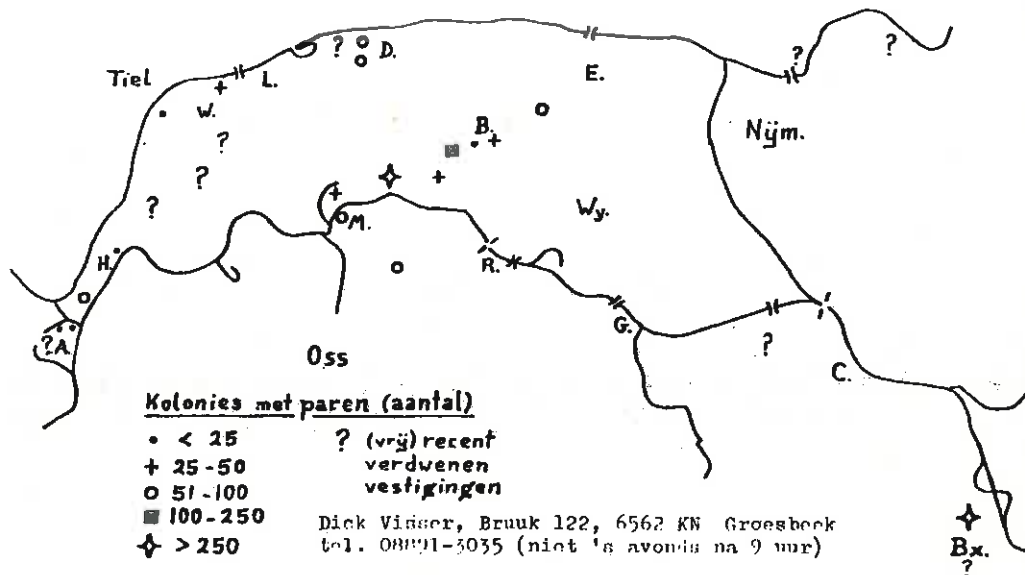
Over andere aspecten van de Roek, zoals nestbouw en het weer, de relatie slaapplaatsen en de situering van de kolonies hoop ik in een volgend verslag dieper te kunnen ingaan. Wel heb ik in figuur 2 nog de relatie weergegeven tussen het aantal nesten in een kolonie en de tijd. Na de weersomslag op 28 februari namen de activiteiten in de kolonie flink toe, waarbij gedurende de maand maart het aantal nesten sterk bleef stijgen tot omstreeks 1 april. Na 21 april kwamen er geen nieuwe nesten meer bij.

Rest me nog Gerrit Boumans en Leo van den Bergh te bedanken voor de verstrekte gegevens.

Literatuur: Teixeira. 1979. Atlas van de Nederlandse broedvogels.
Visser. 1977. Broedvogelinventarisatie Kop van Limburg e.o.
Visser. 1981. Roekenkolonies. De Mourik 7(5).

Figuur 1.

ROEKENKOLONIES 1982

Twaalf nummers lang is Pieter-Paul van Laake hoofdredacteur geweest van de Mourik. Het is een spannende, maar ook soms ondankbare taak in onze vogelwerkgroep, die hij over het algemeen met veel genoege vervuld heeft.

Pieter-Paul en ook zijn voorganger Henk Hoogenboom drukten duidelijk hun eigen stempel op de uitvoering van de Mourik: Henk als werknemer van de Gelderlander vanuit een ambachtelijke opvatting en Pieter-Paul als kunstenaar vanuit een artistieke benadering. Zij streefden naar eenheid in de uitvoering.

Uw nieuwe hoofdredacteur zal minder aandacht besteden aan de vorm van de Mourik. Hiermee wil ik niet zeggen dat er meer aandacht dan vroeger aan de inhoud besteed zou moeten worden. Pieter-Paul heeft ook hieraan veel tijd en inspanning besteed. Wat de inhoud betreft is en blijft een redactie grotendeels afhankelijk van de activiteiten van de leden van de vogelwerkgroep. Ik vat op mijn taak als Ed Grotenhuis, de eerste hoofdredacteur van de Mourik. Hij beperkte zich grotendeels tot het stimuleren van leden om een artikeltje te schrijven. Het grote verschil tussen mijn en zijn positie is dat hij beschikte over iemand, die op voorbeeldige wijze de technische kant van de Mourik verzorgde. Zo'n medewerker heb ik niet en had ook Pieter-Paul niet. Dit maakt het des te begrijpelijker dat hij wegens drukke werkzaamheden niet langer redacteur kan blijven. Hierbij bedank ik Pieter-Paul van harte voor het feit, dat hij in bijna alle twaalf nummers vorm én inhoud op een hoog peil gehandhaafd heeft.

Wat let U, aandachtige lezer, om het mij gemakkelijk te maken dit peil althans wat betreft inhoud te handhaven of te verbeteren? Het enige, wat U hoeft te doen, is mij te overspoelen met kopij.

Johan Thissen

PS. Pieter-Paul exposeert onder andere vogel- en landschapstekeningen tot begin november in het prentenkabinet van de Commanderie.

van de bestuurstafel

VERSLAG VAN DE ALGEMENE LEDENVERGADERING D.D. 9 SEPT. 1982

Aanwezig: 33 leden, inclusief het bestuur.

Na het traditionele Nimweegs kwartiertje opent Johan Thissen de vergadering met het punt 'bestuursverkiezing'. Peter Brouwer, die aftredend is, stelt zich niet herkiesbaar. Er hebben zich geen kandidaten gemeld en ook omdat het bestuur er niet in geslaagd is een opvolger te vinden, draait het bestuur voorlopig door met 6 i.p.v. 7 leden. Rob Gorissen is eveneens aftredend. Rob stelt zich herkiesbaar, doch licht toe dat hij geen actief bestuurslid kan zijn maar wel bereid is als kontaktpersoon te blijven functioneren. Hij wordt herkozen.

Johan meldt dat Pieter-Paul van Laake zich terugtrekt als redakteur van de Mourik en dat hij hem zelf zal opvolgen. De voorzittershamer zal Johan daarom neerleggen en kondigt aan dat hij op de a.s. voorjaarsvergadering zal aftreden.

Verder wordt gemeld dat er dit jaar iedere 14 dagen trekellingen zullen worden uitgevoerd op de Holdeurn. Initiatiefnemer is Jeroen Helmer, bij wie verdere informatie kan worden verkregen.

N.a.v. de in het konvokaat aangekondigde maandelijkse bijeenkomsten, ontspijnt zich een lange discussie. Laaiend enthousiaste geluiden zijn niet te beluisteren, doch ook geen negatieve. Reden voldoende voor het bestuur om aan de plannen door te werken.

De rivierentelling en de roofvogeltelling gaan beide op de oude voet door. De roofvogeltelling vindt plaats op 8 en 9 januari, de 'schaduwellingen' op 18 en 19 december en 5 en 6 februari. In de pauze worden telploegen samengesteld door Herman Meekes en Gerard Muskens (bij wie niet-aanwezige leden zich alsnog kunnen opgeven).

Pieter-Paul geeft vervolgens uitleg omtrent het trekproject van de prov. Gelderland. Dit punt lijkt geschikt als een onderwerp voor de toekomstige maandelijkse bijeenkomsten. Eveneens is dit het geval met het uitwerken van de inventarisatie van de Heerlijkheid Beek. Raimond Schuurkens en Laurens Rietveld zullen dit op zich nemen en op de bijeenkomsten aan beginnende vogelaars hun werkzaamheden uitleggen.

N.a.v. de tentoonstelling 'Water en Vogels' vraagt het Nat.Hist.Museum onze medewerking voor een viertal open exkursies. Laurens krijgt voldoende vingers omhoog. Minder enthousiast is hij met de reacties op zijn vraag naar exkursiebestemmingen. Het zijn allemaal benzine-exkursies o.a. naar de Rieselvallei van Munster, Lauwersmeer of Zeeland.

Peter Brouwer verzoekt bij de Rondvraag, nu het laatste jaar van het SOVON-project ingaat, alle moeite te steken in de kop van Limburg en het Land van Cuyk.

Dick Visser zegt dat de exkursie naar Zuid-Limburg niet kon doorgaan vanwege de late start van de organisatie. De maandelijkse bijeenkomsten zouden dit een volgend jaar moeten voorkomen. Verder lanceert Dick het idee om, analoog aan de roofvogeltellingen, ons hele werkgebied te inventariseren op b.v. roodborsttapuiten of oeverzwaluwen.

Raimond Schuurkes informeert naar het inventarisatieproject voor volgend jaar. Een deel van het Reichswald valt af vanwege de afstand. Echter het Nederrijk vindt algemene goedkeuring, temeer omdat Pieter-Paul een pleidooi houdt voor het herhalen van een vroegere inventarisatie.

Om 10 voor 10 wordt het formele deel van de avond besloten.

Tabel 2. Roekenkoloniecomplexen in het Land van Maas en Waal

naam	aantal kolonies	1981	1982	verandering(%)	gemiddelde aantal(82)
St. Andries e.o.	4	108+11	126 (+17)	+10	31,5
Wamel	2	72+ 7	74 (+ 3)	- 7	37
Drutten	2	160+16	177 (+11)	0	83,5
Appeltern e.o.	4	315+100	456 (+45)	+10	114
Bergharen e.o.	5	359+36	316 (-12)	-20	63,2

Ter verduidelijking: bij de getelde aantallen van 1981 (1e cijfer) is 10% opgeteld (2e cijfer). Voor Appeltern valt het tweede cijfer hoger uit omdat er rekening mee is gehouden, dat de kolonie van Haren ook in 1981 al gevestigd was. Het veranderingscijfer tussen haakjes is gebaseerd op de getelde aantallen in 1981. Deze cijfers zijn waarschijnlijk geflatteerd, daarom is nog een tweede reeks cijfers toegevoegd op basis van het geschatte aantal in 1981. Tenslotte blijkt uit de tabel dat de kolonies in het centrale deel van het Land van Maas en Waal gemiddeld het grootst zijn. Niet alleen bij de kolonies apart zijn er grote verschillen, maar ook de ontwikkeling van de verschildende complexen loopt sterk uiteen.

De complexen van Wamel en Drutten zijn min of meer stabiel, die van Appeltern gaat licht vooruit. De toename hier met ongeveer 40 nesten komt overeen met het aantal van de nieuwe vestiging in de Megense Ham. De westelijke kolonies gaan licht vooruit, ondanks het feit dat vorig jaar het nestbos in Alem is gekapt, waardoor de Roeken moesten uitwijken naar twee nieuwe kolonietjes langs de Maasdijk. Tenslotte een flinke achteruitgang in Bergharen. Voor het opmerkelijk afwijkende beeld van dit complex zijn twee oorzaken aan te geven.

1. In de gemeente Bergharen werden in het vroege voorjaar - dus in de periode van nestplaatskeuze en -bouw - diverse roekenbosjes uitgekapt, dat wil zeggen dat de ondergroei (struiken, tweede boomlaag) radicaal werd verwijderd. Dit gebeurde zowel in de kolonie in het Bergharense Veld als in de moederkolonie de Aspert en deels in het bosje bij de Tolbrug. De verstoring in de twee eerste bossen was het grootst, met name de Aspert werd rigoreus onder handen genomen: van een fraai populieren-eiken-elzenbos met ondergroei van meidoorns en bramen resteerde na de ingreep een ijl populierenbos. In de Aspert nestelden de Roeken in voorgaande jaren niet alleen in de hoge bomen maar ook in de tweede boomlaag en zelfs in de struiken. In twee jaar tijds is het aantal nesten in deze centrale kolonie vrijwel gehalveerd. Er valt tegen dit kappen weinig te doen: het gaat hier om zogenaamd achterstallig onderhoud en de bosjes zijn particulier bezit. De invloed van deze landschappelijke ingreep is duidelijk: de Roeken wijken uit naar de periferie (Batenburg, Planke Keet). Dit zou overigens op zich nog niet tot achteruitgang van de stand mogen leiden.
2. Moedwillige verstoring en/of vergiftiging
Op een ingezaaid graanveld in de buurt van de kolonies de Aspert en Bergharense Veld werden verschillende roekenkadavers en een dode Rulzerd aangetroffen. De vertering was al te ver gevorderd om te kunnen bepalen of de dieren geschoten danwel vergiftigd waren. Een zo sterke achteruitgang van een centrale kolonie tegen de algemene trend in is echter op zijn minst verdacht. Dit is zeker reden om dit gebied in de nabije toekomst scherp in het oog te houden. Overigens hoeft eventuele vergiftiging niet opzettelijk te zijn. In de kolonie de Pas in Drutten werden eveneens verscheidene dode Roeken gevonden. Na onderzoek door het Centraal Diergeneeskundig Instituut bleek dat de opgestuurde

De geïsoleerde ligging van een kolonie met de omvang van die bij Boxmeer is wel merkwaardig, vooral omdat de grote kolonies in het Land van Maas en Waal allemaal een of meerdere filialen hebben. Overigens bevond zich in Boxmeer in 1976 nog een kleine kolonie van 18 nesten (Visser 1977). De grote kolonie telde toen 83 paren. Misschien kunnen de lezers - ik denk hier speciaal aan de leden van de werkgroep Land van Cuyk - voor aanvullende gegevens zorgen. Oudere gegevens zijn natuurlijk ook welkom. De Atlas noemt ook een waarschijnlijke vestiging in blok 46-23(Jansberg), mij lijkt dit onwaarschijnlijk.

Tabel 1. De roekenkolonies in het werkgebied van de VWG Nijmegen

nummer	naam	plaats	biotoop	1981	1982	bezoekdatum in 1982			
14	bandijk	Alem	populierenrij	58('80)	22	21-4	20	-2	
15	"	"	"		18	21-4	18	-2	
1	moerasbos	Sint Andries	wilgengriend	45	67	18-4	223	-?	
2	kerkhof	Heerewaarden	lindensingel	5	19	18-4	12	-?	
4	Molenwaard	Wamel	pop.rabatten	12	19	12-4	16	-?	
3	W-Alex.brug	Wamel	populierenbos	60	55	21-4	78	+20	
8	De Pas	Druten	"	97	94	21-4	19	-75	
7	Sterrebos	"	"	63	83	21-4	101	+15	
6	Scheles	Megen	pop.singel	55	51	18-4	1	-51	
17	Megense Ham	Appeltern	populierenbos	-	35	18-4	21	-14	
5	kasteel	Appeltern	eiken&pop.bos	260	295	18-4	294	+	
16	klooster	Haren	pop.singel	?	75	18-4	22	-53	
12	kooiplas	Batenburg	"	38	49	11-4	73/9	?	
9	De Aspert	Bergharen	pop.&eikenbos	+200	132	11-4	96	-36	
10	Bergh.Veld	"	populierenbos	49	16	11-4	76	-16	
11	Tolbrug	"	"	17	43	11-4	76	+33	
13	Planke Keet	Ewijk	"	45	76	10-5	92	+46	
18	De Biest	Boxmeer	"	+300('80)	371	(5-5)	386	+15	
TOTAAL					+1300	1530	Uland	100	100
					plus 10%	130	Parkeweg	12	12
					+1430	+			

De nieuwe kolonies zijn die van de Megense Ham en die bij het klooster van Haren, waarvan het niet zeker is of deze vorig jaar al aanwezig was, maar in 1980 in elk geval nog niet. Beide kolonies zijn vermoedelijk afsplitsingen van die in Appeltern (5 en/of 6).

Progressie

Zoals uit tabel 1 valt af te leiden is de stand voor het gehele gebied net als vorig jaar weer iets gestegen. Hierbij moet rekening gehouden worden met de niet geheel betrouwbare gegevens van 1981. Bij het getelde aantal nesten is 10% opgeteld (zie vorige blz.), tevens is aangenomen dat de kolonie van Boxmeer toen uit circa 300 nesten bestond, waardoor uiteindelijk 1450 nesten berekend werden. Per kolonie zijn aanzienlijke variaties te bespeuren, waarvoor ik een verklaring zal trachten te geven. Allereerst valt op dat de in 1981 duidelijk merkbare uitbreiding in oostelijke richting van Berg haren uit zich in 1982 niet heeft voortgezet; met name het Personenbos in Beuningen lijkt een geschikte vestigingsplaats.

Bezien we de kolonies niet als op zichzelf staande fenomenen, maar in relatie met nabij gelegen kolonies, ervan uitgaande dat ze een gemeenschappelijke oorsprong en onderlinge uitwisseling hebben, dan krijgen we de volgende serie min of meer onafhankelijke koloniecplexen in het Land van Maas en Waal.

ACTIVITEITEN

SCHOUWENWEEKEINDE

Van vrijdag 29 tot en met zondag 31 oktober wordt er weer een week-einde bij Haamstede op Schouwen-Duiveland georganiseerd. Er is accommodatie voor 13 personen; de kosten zijn f 20,-- per persoon exclusief foerage en vervoer.

Opgave bij Laurens Rietveld, Parkweg 50, 6511 BH Nijmegen, tel. 080-231978. Wie het eerst komt, het eerst maalt.

DOE HET NU!

Trektellingen

Er worden door de VWG Nijmegen, tegelijk met de landelijke tellingen, om de twee weken trektellingen georganiseerd. Deze worden vanaf 25 september vanaf zonsopgang gehouden met als vaste standplaatsen de Holdéarn en de Jansberg. Aanmelding hiervoor bij: Jeroen Helmer, Joanneslaan 7, 6564 AE Heilige Landstichting, 080-233371 of Dick Visser, Bruuk 122, 6562 KN Groesbeek, 08891-3035 (niet 's avonds na 9 uur).

soortsonderzoek

a) roodborsttapuit

Ik weet niet of u het is opgevallen, maar het aantal paren roodborsttapuiten in ons gebied lijkt sterk af te nemen. Bijv. in het Land van Maas en Waal, waar tot voor kort toch een redelijke broedpopulatie aanwezig was - u moet er de 'Vogels van de grote rivieren' maar eens op naslaan - telde ik dit jaar helemaal 4 territoria en dan nog sterk verspreid Concentratievorming zoals uit de broedvogelatlas blijkt, komt verm. alleen nog voor in het Circul van de Ooy en in het Kranenburger Broek, niet meer rond de Bruuk, in de Teerse Sluispolder of de Lindenholt.

Volgend broedseizoen willen we daarom een systematisch onderzoek doen naar het voorkomen van de roodborsttapuit in ons gehele werkgebied (inclusief het Land van Cuyk).

Het kan echter geen kwaad om alvast gegevens te verzamelen van dit en voorgaande jaren. Heeft u waarnemingen van de roodborsttapuit in de broedtijd, geeft u die dan s.v.p. door aan onze archivaris Peter Brouwer. Weet u de datum niet precies, is dat niet zo erg, als u het jaar van waarnemen maar weet en vooral belangrijk de preciese plaatsaanduiding, liefst zo exact mogelijk, dus bijv. met straatnaam of gebiedsnaam erbij vermeld.

b) torenvalk en ransuil.

Ook de resultaten van torenvalk en ransuil zijn dit jaar verm. bijzonder slecht. Het is een slecht veldmuizenjaar geweest, vandaar. Heeft u dit jaar ergens een torenvalk met jongen gezien of ransuiljongen gehoord, graag een berichtje aan hetzelfde adres. De preciese plaats is ook hier weer belangrijk i.v.m. te vervaardigen verspreidingskaartjes voor een bijpassend verhaal in een toekomstig nummer van de Mourik. Alvast onze dank!

voorjaarsfenologie

Alhoewel het verstrekken van fenologie-formulieren dit jaar verre van vlekkeloos verliep, wil u verslaggever toch een poging wagen ahv. de bekende gegevens van de eerste waarnemingen van de zomergasten over 1982 een verslag te maken. Wilt u daarom uw evt. toch ontvangen formulier liefst z.s.m. retourneren aan Peter Brouwer. Heeft u geen formulier gehad maar heeft u dagboekgegevens en wilt u alsnog meedoen, dan moet u even een seintje geven aan Johan Thissen, Spoorlaan 22, 6562 AN Groesbeek.

Slaapplaatsen-inventarisatie

De afd. Natuur en Landschap van de provincie Gelderland is bezig met het verzamelen van gegevens over het voorkomen van slaapplaatsen in de provincie, dit met als doel het samenstellen van een verspreidingsatlas, welke weer van nut kan zijn bij het nemen van allerlei beleidsbeslissingen (bijv. tracés van hoogspanningsleidingen). Ze heeft onze VWG ook om medewerking gevraagd, die we in principe wel willen geven.

Voor ons zelf is het echter ook interessant om wat meer van de positie en de aantallen vogels op de slaapplaatsen te weten, er is al heel wat latente kennishieromtrent bij enkele leden boven water gekomen; we streven echter nat. naar een zo compleet mogelijk beeld, waarbij we ons overigens niet alleen willen beperken tot de provincie Gelderland, maar ook no.-brabant noord-limburg en de Duffelt erbij willen betrekken.

Het gaat hierbij om eigenlijk alle soorten vogels die maar troepsgewijs overnachten. Daarbij denken we vooral aan de kraaien (ook eksters), witte kwikstaarten, boerenzwaluwen, lijsters, eenden, meeuwen, futen en uilen. Gegevens van de laatste soort zullen we trouwens niet zonder meer doorsturen! Indien het om grote aantallen gaat, verzamelen we ook gegevens van spreuwen, duiven en vinkachtigen.

Wie heeft er gegevens? Stuur ze s.v.p. via een briefkaart op aan Johan Thissen. Mocht u over erg veel gegevens beschikken, we hebben een plotkaart van ons hele werkgebied, waar we al een aantal slaapplaatsen op hebben staan, deze ligt ter inzage bij Johan Thissen, en ook op de maandelijkse bijeenkomsten die binnenkort van start gaan (zie elders in de Mourik) zal de kaart aanwezig zijn.

De volgende gegevens zijn belangrijk:

de soort(en), het max. getelde aantal, de plaats en of de plaats permanent gedurende het winterseizoen bezet wordt of slechts deels en tenslotte of de slaapplaats elk jaar gebruikt wordt.

Het is helemaal mooi als u bovendien aan kunt geven in welke maanden de slaapplaats wordt gebruikt en indien u iets weet te vertellen over de vlieg-route naar de slaapplaats en de afstand die de vogels max. afleggen om de slaapplaats te bereiken.

Het adres van Johan is: Spoorlaan 22, Groesbeek 6562 AN.

NIEUWE LEDEN

M.N.B.M. Driessen, De Vlier 16, 6581 WE Malden
 R. Vos, Hannie Schaftstraat 57, 1443 LB Purmerend, tel. 02990-34620
 J.S. ten Cate, Isabellalaan 11, 5431 GW Cuyk
 G. Verkleij, Aubadestraat 41, 6544 ZB Nijmegen
 D. Heg, Passtraat 3, 5826 AL Groeningen
 M.G.M. Aarts, Sambeeksestraat 17, 5831 GK Boxmeer
 W. Hajer, van den Berghstraat 8, 5831 GP Boxmeer
 S. Demaret, Sweelinck 100, 5831 KV Boxmeer
 G. Heesters, van Elswijkstraat 11, 5831 GT Boxmeer
 C.A. Luijckx, Antoniuspark 10, 5845 BN St. Anthonis
 I.J. Brenninkmeijer, Zandkampen 16, 5431 BB Cuyk
 J. & W. van de Calseijde, Kouwenberg 7, 5431 GZ Cuyk
 T. van Bracht, de Raetsingel 11, 5831 HC Boxmeer
 B. Luijckx-Carree, Zandveldseweg 27, 5845 CG St. Anthonis

Adreswijzigingen

M. Jalink, Korreweg 31, 9714 AB Groningen
 F. Snel, Middachtenstraat 427, 6535 LS Nijmegen
 J. de Vrieze, Dordwijklaan 2^a, 3319 AD Dordrecht
 D. Visser, Bruuk 122, 6562 KN Groesbeek
 D. van Dorp, Reigerstraat 65, 7731 ZR Ommen
 E. Grotenhuis, Bangerslat 10, 7103 DV Winterswijk
 C. ten Ham, Piet Heinlaan 95, 2518 BW Den Haag
 G.W.P. Frenken, Amsterdamseweg 455, 6816 VJ Arnhem, tel. 085-434417

ROEKENKOLONIES

Rijk van Nijmegen e.o. 1982

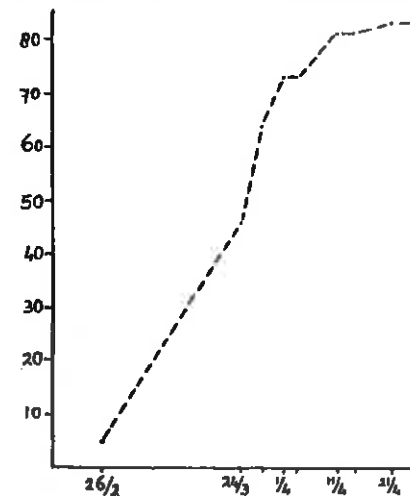
Aantallen

Evenals vorig jaar heb ik dit voorjaar de meeste roekenkolonies in ons werkgebied een of meerdere malen bezocht en geteld. Aanvullende gegevens van de kolonies in Boxmeer en het griendbos in Sint Andries kreeg ik van respectievelijk Gerrit Boumans en Leo van den Bergh, waarmee het beeld in onze streek volledig is (fig. 1). Dit artikel sluit aan bij dat van 1981, verschenen in de Mourik nr. 5; voor meer informatie verwijs ik dan ook daar naar toe. Enkele van de toen gebruikte benamingen zijn vervangen door meer exacte; de nummers zijn wel hetzelfde gebleven.

In de volgorde van de tabel worden de kolonies van west naar oost opgenoemd en wel te beginnen bij de noord-as van Alem naar Druten, vervolgens de as Megeen-Ewijk met Haren als buitenbeentje en tenslotte de geïsoleerde kolonie in Boxmeer. Op deze manier kunt u de tabel en de figuur combineren. In tegenstelling tot vorig jaar zijn nu ook de beide kleine kolonies op het eiland van Alem opgenomen. Dit hoort niet meer tot ons werkgebied, maar er is duidelijk verband tussen deze kolonies en die van Heerewaarden en Sint Andries.

Door omstandigheden kon vorig jaar niet geteld worden na begin april. Uit figuur 2 blijkt echter dat er tot ver in april nog nesten bij kunnen komen. De opgegeven aantallen van 1981 zullen dus in het algemeen iets te laag zijn. Omdat 1981 een relatief 'vroeg' voorjaar was, zal de fout de 10% vermoedelijk niet te boven gaan.

Fig. 2 toename nesten Sterrebos

Volgens de Atlas van de Nederlandse broedvogels zou de Roek in het midden van de jaren zeventig een zekere broedvogel zijn geweest van de Atlasblokken 45-14(Lith), 45-28(Grave), 46-33(Oeffelt) en 46-53 (Stevensbeek). Mij is hier niets van bekend. Wel heeft er in het gebied van de Beerse Overlaat nog een kolonie gezeten, maar deze is al verscheidene jaren verdwenen, evenals een kolonie langs het Afleidingskanaal in Vierlingsbeek (+ 60 nesten), die na het kappen van een deel van het nestbos 2 jaar geleden verdween (med. G. Boumans). Overigens wordt er in de Atlas op gewezen, dat de Roek meermaals als zekere broedvogel gemeld werd

als zekere broedvogel (transport van voer voor de jongen en pas uitgevlogen jongen), terwijl de kolonie in een ander blok lag.

ROOFVOGELTELLING Rijk van Nijmegen en omgeving
 Januari 1982

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	Totaal
getelde opp.(ha)	7880	4260	2760	2480	750	7880	7280	3740								73271
	7050	7900	3350	1880	500	8561	7000									
Buizerd	71	38	43	210	51	30	26	24	15	11	37	73	37	96	16	778
Torenvalk	10	2	8	39	2	4	9	5	8	1	8	11	3	33	11	154
Smelleken													1			1
Slechtvalk							1									1
Sperwer	4	5	1	18	3	2		1	2	1	2	4	2	4	4	53
Havik				3				1	1	4		1		1		11
Blaauwe Kiekendief				1		2			3	1						7
Bruine Kiekendief						1										1
Dodaars	20		7	6		8					5		18		21	85
Blaauwe Reiger	13	13	6	18	3	13		7	4	1	2	24	14	6	5	129
Ooievaar												1				1
Patrijs	12			7										33		57
Kievit	20			282									2			304
Watersnip					1					1	2				1	5
Houtsnip									2							2
Wulp			4	221		2			1			5	120	150		501
Witgatje	1					6							2		5	14
Holenduif	1	34		47		15		21	15	30	307		102	140		712
Steenuil	12	3		3	2					1				3		24
Ransuil	14	38			15						10					77
Waterpieper	1												1			2
Grote Gele Kwik					3											3
Witte Kwikstaart	1	1														2
Koperwiek					250											250
Kramsvogel	10			980									500			1490
Klaapekster									1							1
Kauw		40		80										40		160
Russische Kauw														2		2
Roek	220	76		260		39	72	85	150	5	626	120		2	430	2083
Bonte Kraai					1				1	15	8				3	28
Keep					70											70
Putter	2													18		20
Sijs	110	20												165	235	530
Frater											30					30
Goudvink														1		1
Geelgors				23	42											65
Ree			7	52										13		2

1: de Velden
 2: Rijk van Nijmegen-west
 3: Ooy
 4: Duffelt
 5: Groesbeek
 6: Milsbeek
 7: Beerse Maas
 8: Maasheggen-noord

9: Maasheggen-zuid
 10: Maasduinen
 11: de Broeken (Noord-Brabant)
 12: Land van Maas en Waal
 13: Overbetuwe
 14: Bislicher Insel & Emmericher Eyland
 15: Land van Cuyk

BOUW OOIEVAARSNEST

Ooypolder

Lange tijd liep ik al rond met de gedachte een ooievaarsnest te plaatsen in de Ooypolder. Vele vragen doemden daarbij op, om nog maar niet te spreken over moeilijkheden. Toen dit alles wat was opgehelderd, zocht ik contact met enkele vogelaars om eens te praten over de mogelijkheden en de kans van slagen. Het was toen medio mei. De reacties waren positief. Bij het Staatsbosbeheer kreeg ik de volle medewerking. De familie Koorwinkel was meteen bereid de benodigde grond beschikbaar te stellen. De meest geschikte plaats bleek de Kerkdijk nabij het Zevenmetergat te zijn. We kozen bewust voor het hoogste punt in verband met het grondwater, aangezien de paal wel 2 m de grond in moet wil hij wat stevig staan. Van Vogelbescherming ontving ik spoedig de brochure over het bouwen van een ooievaarsnest.

Op 18 juni werd een Larix omgezaagd met een doorsnede van 28 cm aan de voet en een lengte van 14 m. Een Larix is zeer buigzaam en goed bestand tegen rotting. Op 12 juli transporteerden we de geschilde en mooi opgedroogde boom naar de Ooy. Dit karwei werd geklaard in ongeveer 3 uur. Het karwei stond toen al een maand in de schuur. De hoepel en het lager waren verwijderd. Het gat van het wiel heeft een doorsnede van 11 cm. De volgende dag werd de paal bewerkt en gecarbolineumd. Op 15 juli werden griendhout, schoorpalen en het wiel getransporteerd. Het sleufgat werd gegraven door een nieuw VWC-lid uit Druten. We hogen het griendhout op het wiel met in het midden wat vlotgras. Daarin kwam wat paardemest en het geheel werd afgedekt met vlotgras.

Op 19 juli ging, terwijl de eerste parachutisten boven de Goffert uit het vliegtuig sprongen, de paal met de vereende krachten van 8 personen en 1 tractor omhoog. Om 10 uur 's avonds stond de Larix voor de tweede maal, zij het nu 2 m lager en met een nest in zijn kruin. Rest mij nog dank uit te spreken aan het SBB, de familie Koorwinkel en allen, die verder nog hebben meegeholpen. De kosten zijn gedragen door de KNNV afd. Nijmegen, het IVN afd. Nijmegen en de Vogelwerkgroep.

Wim Schurink

GESCHRAPT WEGENS CONTRIBUTIESCHULD

J. Arkenbout, Zetten; R. Kwak, Arnhem; B. Nolet, Nijmegen;
 F.J. de Vries, Utrecht; T. Woeltjes, Nijmegen; P. Linders, St. Hubert.

TENTOONSTELLING NATUURHISTORISCH MUSEUM

Vanaf 3 oktober tot in januari 1983 wordt er in het Natuurhistorisch Museum een CRM-tentoonstelling met als titel "Water en Vogels" geëxposeerd. Het museum ligt in de Gerard Noodtstraat in Nijmegen.

veldwaarnemingen

Maart-mei 1982

- Roodkeelduiker: 6-3 1 ex Waal-Bisonbaai (W)
 Roodhalsfuut :29-5 1 ex broedkleed Berendonck (RG, HG)
 Kuifduiker : 3-4 1 ex " Groenlanden (PB)
 10-4 1 ex " Millingerwaard (AV)
 Aalscholver :10/11-4 sterke trek Ooypolder oa 10-4 306 ex
 Kaliwaal-Ooypolder (AV)
 Woudaapje : 3 00 x Ooyse Graaf (PB)
 Kwak : 1-5 1 ad Staartjeswaard-Beuningen (GV)
 Ooievaar : 4-4 1 ex Groenlanden (BB)
 14-5 2 ex naar Z Wychen (AE)
 18-5 1 ex Bergerheide- L. (Re)
 19-5 1 ex naar NW Neerbosch-oost (GV)
 29-5 1 ex Langenboom (AE)
 Lepelaar : 1-5 1 ex uiterwaard Nederasselt (Rb0)
 Kleine Zwaan : 7-3 laatste waarneming 1 ex Millingerwaard (PB)
 Wilde Zwaan :29-5 1 juv oever Maas bij Cuyk (Re)
 Smient :27-3 2350 ex Kaliwaal-Ooypolder (AV)
 31-5 1 0 " (OH)
 Krakeend :1982 6-12 p Ooypolder (diverse waarnemers)
 Pijlstaart : 7-3 1 p Mazenburg Heijen (Re)
 18-3 4 p grindaafgraving Bergen-L. (Hs)
 25-5 1 0 Millingerwaard (W)
 Zomertaling :1982 20-27 p Ooypolder (diverse waarnemers)
 Slobeend :1982 45-57 p " " "
 Krooneend :21-3 1 0 Jonkmanshof bij dorp Ooy (PB)
 19-4 1 0 Groenlanden (OH)
 21-5 1 0 Millingerwaard (JH)
 Eidereend :17-4 1 0 stuw Afferden-L. (Re)
 Brillduiker :26-3 4 00 & 2 00 halts Groene Heuvels Bergharen (HG, RG)
 3-4 1 juv Groenlanden-Z (PB)
 Nonnetje : 2-4 1 0 Oude Waal-Ooypolder (JH)
 3-4 1 0 putten Leuth (PB)
 Middelste Zgb :17-4 5 00 & 1 0 Kaliwaal-Ooypolder (Rt)
 Grote Zaagbek :10-4 7 00 & 1 0 " (AV)
 Zwarte Wouw :13-3 1 ex overvl Gennep (Re)
 12-4 1 ex langs Maas bij Gennep (Re)
 6-5 1 ex naar Z Heilig Landstichting (PS)
 Rode Wouw : 7-3 1 ex naar O Millingerwaard (PB)
 9 en 16-3 1 ex StAnthonis (FK)
 17-3 1 ex Hatertse Broek (FS)
 1-4 Maas-Waalkanaal-Hatert (FS)
 10-4 1 ex naar ZW Groeningen (DH)
 20-4 1 ex overvliegend park Brakkenstein (HdV)
 25-4 1 ex Groenlanden-Z (OH)
 9-5 1 ex naar N de Hamert (Hs)
 20-5 1 ex naar W Groeningen (DH)
 28-5 1 ex f Lynden-Elst en 1 ex Fikkersdries-Driel
 dezelfde? (DD)
 Buizerd :tussen 16-5 en 21-5 nestboom omgezaagd Ooyse Graaf (PB)
 Visarend :17-4 1 ex naar NO Kekeerdom (AV)
 28-4 1 ex Circul van de Ooy (LB)
 8-5 1 ex naar W Lent (AV)
 14-5 1 ex Kaliwaal-Ooypolder (OH)

Grote Gele Kwikstaart

Alleen in het bekken van Groesbeek gezien met 3 exemplaren. Waar blijven de winterwaarnemingen uit de Lukenburg en omgeving?

Ree

Maar liefst 72 stuks waargenomen, het gros (62) in de Duitse telgebieden, waar ze open en bloot in het veld fourageren in tegenstelling tot de overige 7, gezien in het Land van Maas en Waal, die angstvallig in de bosrand bleven. Dit heert ongetwijfeld te maken met de bejaging, de stroperij en het dichtere wegennet in ons goede landje.

Ruim 2.000 Roeken, waarvan 62% in de Brabantse telgebieden, waar zich ook de grootste winterslaapplaatsen bevinden. Een verslag van de telling van januari 1982 in het Land van Cuyk zal nog verschijnen. Het aantal Bonte Kraaien is opmerkelijk hoog, ondanks het feit dat er in de Duffelt maar 1 exemplaar is gezien. De jongste telgebieden zijn wat dit betreft een duidelijke aanwinst. De Maasduinen blijven koploper met 15 exemplaren.

Vermeldenwaard zijn verder nog 2 Houtsnippen in de Zuidelijke Maasheggen, plus 1 net buiten de telling in een kooibosje in het Land van Maas en Waal, 2 (slechts!) Waterpiepers ondanks de hoge waterstand van de Waal (bij hoog water worden er meestal veel meer gezien, omdat ze dan op de dijken moeten foerageren) en 2 Russische Kautjes nabij Druten.

Het aantal waargenomen Sijzen (530 ex) is nog een weerspiegeling van de herfstinvasie en tenslotte is nog leuk, dat er 30 Fraters waargenomen werden nabij Horssen in het onvolprezen Land van Maas en Waal.

Gerard Müskens, Johan Thissen, Dick Visser en Ronald Zollinger

tellers in januari: F. Arts(11), M. Arts(11), L. Bas(11), P. Bergakker (3), L. van den Bergh(2,12), F. Bloemendaal(13), R. Böhmer(15), G. Boumans(9), J. van Dokkum(1), M. van Dongen(13), C. Douwes(11), F. van Driel(2,12), D. van Dorp(13), B. Engelen(2), H. Eijkmans(8), C. Frenken(15), R. Gorissen(1), W. Hermsen(10), M. Hermsen-Erdkamp (10), W. Homan(6), G. Hubers(14), F. van Kalleveen(11), H. Klaassen (5), W. Melenhorst(6), G. Müskens(4,14), M. Neuhaus(13), O. Nieuwenburg(7), F. Nillesen(2), R. Nillesen(2), J. Post(11), M. Reijnders (8), F. Richter(2), L. Rietveld(4), G. Schreurs(13), R. Schuurkes (13), F. Snel(3), J. Thissen(4,14), J. van der Vaart(11), J. Vermeulen(2), D. Visser(1,2,4,12), F.-J. de Vries(14), H. de Vries(7), P. Walvius(4), Th. Wilbers(4,6), M. Willems(1), R. Zollinger(4,5,14), O. van Hoorn(3).

daarnaast in december: P. Brouwer(3), W. Melenhorst(4), G. Spikmans(8) daarnaast in februari: G. Bangma(4), J. van Beek(4), T. van Lent(4), C. ter Braak(4), E. ter Braak(4).

ROOFVOGELTELLING Rijk van Nijmegen e.o.

	D E C E M B E R 1981							F E B R U A R I 1982						
	1	3	4	5	7	8	12	Tot.	3	4	5	7	13	Tot.
getelde opp.(ha)	5500	4260	7900	2760	2480	790	963	24653	260	7900	2760	2480	3500	20900
Buizerd	44	50	168	43	22	12	11	350	48	167	59	29	37	307
Torenvalk	11	31	40	5	9	19	1	116	11	20	5	2	5	37
Smelleken	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	0
Sperwer	7	4	7	6	2	-	-	26	-	4	5	1	3	13
Havik	1	1	5	-	-	-	-	7	-	-	1	-	1	2
Blauwe Kiskindief	5	-	7	-	-	-	-	12	-	-	1	-	-	1

Overige soorten

Blauwe reiger

Hoewel het gebruikelijk is dat er tijdens de januaritelling minder exemplaren worden gezien dan in december is het aantal van januari 1982 wel erg laag, zelfs nog lager dan in de strenge winter van 1978/79 en dat bij een veel groter geteld gebied.

Tabel 7. Het aantal Blauwe Reigers bij roofvogeltellingen

	dec78	jan79	dec79	jan80	dec80	jan81	jan82
	321	156	254	206	301	250	129
%(dec78=100)	100	49	79	64	94	78	40

De stijgende trend die er sinds het vorige dieptepunt (jan 79) inzat is dus deze winter abrupt afgebroken. Nu was afgelopen winterseizoen ook behoorlijk koud met felle vorstinvallen. Het is opmerkelijk dat het noorden en westen van het Land van Maas en Waal bij een onderdeel van een kwart in de totale oppervlakte van het getelde gebied, en samen altijd goed voor ruim een derde van het reigergetotaal, in beide strenge wintermaanden (januari 1979 en 1982) relatief het slechtste resultaat boeken namelijk in beide maanden 29%. Dit is een aanwijzing dat de grote, open poldergebieden bij aanhoudend winters weer hun aantrekkelijkheid verliezen: geen beschutting en dichtvriezen van de poldersloten. Op een plaats werd een geschoten Blauwe Reiger gevonden. Verder werden 13 adulte en 3 juveniele exemplaren genoteerd. Wij willen U hierbij nogmaals verzoeken de leeftijden te vermelden op de telformulieren.

Ooievaar

Vrijwel de gehele winter hield een exemplaar uit het Liesveld (geen echte ooievaar dus) zich op in de omgeving van de slachterij Hendrix in Druten, waar deze degeneré zich met slachtafval uitstekend in leven wist te houden, evenals trouwens een tiental echt wilde Buiszenden.

Dodaars

De Dodaars houdt zich in de wintermaanden vooral op in de bredere sloten, vooral waar enige stroming optreedt. De winteraantallen van deze soort vertonen precies het omgekeerde beeld van de Blauwe Reiger: bij strenge vorst neemt het aantal in januari toe, als voorbeeld: dec 78 135 exemplaren, jan 79 166. In normale en zachte winters schommelen de getelde aantallen tussen de 40 en 60 Dodaarsjes. In januari 1982 werden er duidelijk meer geteld namelijk 85, daarbij moet wel worden vermeld dat in gebied 15 (Maaskant) bij Grave maar liefst 21 exemplaren gezien werden. Dit gebied was slechts één keer eerder geteld, namelijk in februari 1980.

Ransuil

Ondanks het toenemende aantal bekende roestplaatsen vielen de aantallen deze winter wat tegen, mede gezien het goed broedseizoen 1981, toen op veel plaatsen paren met jongen te horen waren. Uit de Ooy en de Duffelt zijn geen meldingen binnengekomen (zijn ze daar verdwenen?), dus de aantallen komen vrijwel uitsluitend uit het Land van Maas en Waal: 62 exemplaren (jan81 109). Dit is een duidelijke teruggang, die mogelijk een gevolg is van de relatief strenge winter. Opmerkelijk is dat veel roestplaatsen verplaatst waren: een normaal verschijnsel of een teken van te veel menselijke belangstelling? Voor de zekerheid nog maar eens de gedragscode: pest de ransuilen niet overdag op van hun roestplaatsen, kijk liever 's avonds als ze wegvliegen. Twee nieuwe roestplaatsen zijn ontdekt deze winter: een kleine in gebied 12 (3 ex) en een middelgrote in het Groesbeekse (15-20 ex).

Blauwe Kiek	: 8/14-3 1 p Sint Anthonis (FK)
	14-3 1 0 naar ZO Hatertse Broek (FS)
	8-4 1 ex naar N Boxmeer-West (DH)
	11-4 1 0/ juv Kerkdijk-Ooypolder (AE, PB)
	22-4 1 0 Sint Anthonis (FK)
Smelleken	: 5-3 1 ex Heideveldweg-Wychen (Ha)
	13-3 1 ex Reichswald (HS)
	1-5 1 ex Vianen-Oeffelt (JG)
	17-5 1 ex Sint Anthonis (FK)
Waterral	: 16-4 7 ex r Tien Geboden-Ooypolder (HvT)
	1-5 6 00 r Groenlanden (NJN)
	16-4 2 00 r De Vilt-Beugen (WH)
Porselainhoen	: 16-4 2 00 r Tien Geboden-Ooypolder (HvT)
	25-4 1 0 r Ooyse Graaf (PB)
	29/30-4 2 00 r Staartjeswaard-Beuningen,
	1 00 r Afferdense en Deestse Waarden (Ha, GV, Rb)
Kwartelkoning	: mei 1 0 r Hoekse Waard-Ooypolder (MD)
Kraanvogel	: 13-3 43 ex tr Maaskant-Gennep (Re)
	31-3 1 ex Erlecomse Waard (AE)
Scholekster	: 26-3 19 ex Groene Heuvels-Bergharen (RG, HG)
	31-3 30 ex stuw Sambeek (Eij)
Kluut	: 1982 1 p Erlecomse Waard, 3 p Millingerwaard,
	1 p Berendonck, ± 5 p uiterwaard Wamel-Dreumel
Bontbekplevier:	13-3 2 ex Bemmelse Waarden (AV), 2 ex Millingerwaard (Rt)
Goudplevier	: 21-3 400 Millingerwaard (AE)
	27-3 25 ex Ruimzicht-Valburg (DD)
	31-3 300 ex ten westen van Wychen (JH)
Kanoetstrandl.:	25-5 1 ex broedkleed Erlecomse Waard (W)
Bonte Strandl.:	1-5 4 ex Kaliwaal-Ooypolder (PB)
Kemphaan	: 30-5 1 0 broedkleed Kaliwaal-Ooypolder (AE)
Houtsnip	: 23-3 1 ex naar ZO door Fransesstraat-Nijmegen (P)
	26-3 4 ex f Oosterhoutse Bos (DD)
	3-4 1 ex Ooyse Graaf (PB)
	16-4 1 ex Oosterhoutse Bos (DD)
	30-4 1 ex Jonkmanshof bij dorp Ooy (PB)
Regenwulp	: 11-4 1 ex Kerkdijk-Ooypolder (AE, PB)
	17-4 3 ex Erlecomse Waard (Rt)
	14-5 2 ex overvliegend Millingerwaard (OH)
	21-5 2 ex " " (JH)
Wulp	: 27-3 400-1000 ex Erlecomse Waard (diverse waarnemers)
Zwarte Ruiter	: 11-4 1 ex Erlecomse Waard (AE, PB)
Tureluur	: 2-4 2 ex f stuw Sambeek (WH)
	11-4 1 ex Berendonck (FS)
	25-4 2 ex ten W van Stevenbeekse Bos (DH)
Groenpootruit.:	20-4 1 ex Oude Waal-Ooypolder
Witgatje	: 25-4 3 ex Maasheggen (DH)
	1-5 1 ex Maas-Boxmeer (WH)
Bosruiter	: 29-5 1 ex Berendonck-Nijmegen (RG, HG)
Oeverloper	: 26-3 1 ex overvliegend Ooyse Graaf (PB)
Dwergmeeuw	: 17-5 2 juv Millingerwaard (OH)
Kleine Mantel	: 17-5 1 ex Kaliwaal-Ooypolder (OH)
Zilvermeeuw	: 25-5 1-2 broedp Kaliwaal-Ooypolder (W)
Grote Mantel	: 30-5 2 juv Kaliwaal-Ooypolder (AE)
Visdief	: 17-4 1 ex Kaliwaal-Ooypolder (Rt)
Zwarte Stern	: 21-4 4 ex tr Maas-Boxmeer (AS)
Tortelduif	: 24-4 1 ex Bisonbaai (W)
Koekoek	: 8-4 1 ex Oeffelt (FA)

Kerkuil	:27-5 1 ex Boxmeer (AS)
Velduil	: 3-4 1 ex Rijkerswoerd-Elst (DD)
Nachtzwaluw	:10-5 1 ex r Boxmeer (AS)
	30-5 3 ex Sint Anthonis (FK)
	31-5 2 ex r Quin-Afferden-L. (Re)
IJsvogel	:16-4 1 ex Kekerdome Waard
	25-4 1 ex Filosofendal-Duivelsberg (NC)
Draaihals	:26-5 1 ♂ z Groenewoudseweg-Nijmegen (P)
Duinpieper	:15-5 1 ex Sint Anthonis (DV)
Waterpieper	: 3-4 1 ex Ooyse Graaf (PB)
Gele Kwikst.	:26-3 1 ♂ Maasdijk -Niftrik (RG, HG)
Noordse Gele	: 5-5 1 ex Oude Waal-Ooypolder (CS)
	6-5 15 ex Kaliwaal-Ooypolder (OH)
	15-5 3 ♂♂ Berendonck-Nijmegen (RG, HG)
	16-5 minimaal 30 ex Millingerwaard (JH)
Grote Gele Kw.	: 5-3 1 ex De Laar-Elst (DD)
	14-3 1 ex overvliegend Doddendaal-Beuningen (Rb)
	10-5 2 ex Oude Maas-Beugen (Eij)
Pestvogel	: tot en met 5-4 9-12 ex Lindeholt-Nijmegen (HM)
Roeflijster	:17-4 3 ex f Ravenstein (HdV)
	24-4 1 ex Landhorst (MA, Rb♂)
	25-4 1 ♀ Ooyse Graaf (PB)
Kramsvogel	:21-5 1 ♂ Zeelandse traat-Ooypolder (JH)
Fluiter	:24-4 1 ♂ z Personenbos (Rb)
	4-5 1 ♂ z Kerkdijk-Ooypolder (PB)
Bergfluiter	:14-5 t/m 5-6 1 ♂ z Sint Anthonis (diverse waarnemers)
Klapkester	: 1-3 1 ex zweefvliegveld Malden (Hs)
	21-3 1 ex Groeningen (DH)
Keop	: 3-4 1 ex overvliegend Ooyse Graaf (PB)
Europese Kan.	: 6-3 1 ex Reichswald (MD)
	1-4 1 ♂ z Groenewoudseweg-Nijmegen (P)
	2-4 1 ♀ Tien Geboden-Ooypolder (PB)
Sijs	:22-4 5 ex De Refter-Ubbergen (AE)
Frater	:15-3 24 ex Lindenholt Nijmegen (Rb)
	12-4 43 ex Langeven-Heijen (Re)
Barmsijs	:12-3 2 ex Verlengde Groenestraat-Nijmegen (HM)
	23-3 1 ex Staringstraat-Nijmegen (P)
	1-4 1 ex naar O Groenewoudseweg-Nijmegen (P)
Kruisbek	:14-3 6 ex Sint Anthonis (JG)
	16-4 1 ♂ Sint Anthonis (FK)
	5-5 minstens 2 ex Groesbeekse Bos (JH)
Goudvink	:23-3 14 ex Albertinum-Nijmegen (W)
	23-4 2 ex Groenlanden (JH)
	7-3 2 ex Sumatraplein-Nijmegen (P)
	14-2 3 ex Hatertse Broek (FS)
Appelvink	:14-3 1 ♂ Kouwenberg-Cuyk (HdV)
	30-3 1 ex overvliegend Gennep (Re)
	2-4 1 ex r Oosterhoutse Bos (DD)
	30-4 2 ex Oude Waal-Ooypolder (JH)
	21-5 1 ex Millingen (JH)
Grauwe Gors	: 13-3 22 ex Buitenwaarden-Loenen (AV)
	28-4 1 ♂ z Overasselt (JH)
	1-5 3 ♂♂ z uiterwaard Ewijk (GV)
	13-5 1 ♂ z Deesterwaard (RG)
	31-5 1 ♂ z maasuiteraard bij Grave (FS)

vervolg onderaan volgende bladzijde

Havik

Het aantal haviken dat gezien wordt tijdens tellingen kan aan sterke wisselingen onderhevig zijn, hetgeen overduidelijk geïllustreerd wordt door de tellingen van de winter 1981/82. Meestal worden de hoogste aantallen in februari gezien, maar deze winter was dit niet het geval. Haviken worden voornamelijk waargenomen in gebieden waar bossen in de buurt zijn.

Tabel 4. De aantallen in de telgebieden waargenomen Haviken

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Totaal
dec81	1	x	1	5		x			x	x	x	x	x	x	x	x	7
jan82				3				1	1	4	1	1	1	1			11
feb82	x	x			1	x		x	x	x	x	x	1	x	x	x	2
jan81	1		2	1	1									x	x	1	6
jan80	1		5	2	2	1			2	1				x	x	x	14

Blauwe Kiekendief

De vorstperiodes in het begin van de winter hebben geleid tot een vrij hoog aantal waarnemingen in de maand december. Van de 12 exemplaren hielden er zich 5 in gebied de Velden op en 7 in de Duffelt. Juist deze 2 gebieden werden een week later geteld als de overige, nadat weer een vorstperiode was aangebroken. Het aantal Blauwe Kiekendieven daalde in januari naar 7 stuks. Dit ligt op hetzelfde niveau als de voorgaande 2 januaritellingen (1980 7, 1981 8 stuks). Verder kan nog vermeld worden dat 2 van de 7 exemplaren in januari volwassen mannetjes waren. In december waren dit 7 van de 12 Blauwe Kiekendieven.

Tabel 5. De aantallen in de telgebieden waargenomen Blauwe Kiekendieven

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Totaal
dec81	5	x		7		x			x	x	x	x	x	x	x	x	12
jan82				1	2				3	1						x	7
feb82	x	x			1	x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	1
jan81		1	2	1	1	3								x	x		8
jan80				2	2					1		1	1	x	x	x	7

Bruine Kiekendief

Deze winter is er in januari in gebied 6 een Bruine Kiekendief waargenomen. Verleden jaar werd er in januari en in februari een exemplaar gezien in de Maasheggen.

Smelleken

Tabel 6. Het aantal Smellekens

	1	4	8	9	12	13	Totaal
dec81	1						1
jan82						1	1
jan81		1		2	1		4
jan80			1	1			2

Het totaal aantal Smellekens dat waargenomen is, is laag (2). In de winters 1979/80 en 1980/81 werden nog respectievelijk 9 en 7 exemplaren waargenomen. Afgelopen winter werd in februari helemaal geen Smelleken gezien.

Opmerkelijk is verder dat er nu geen waarnemingen waren uit het Maasheggebied.

Slechtvalk

Een Slechtvalk werd waargenomen in het gebied de Beerse Maas in januari. De vorige waarneming bij een roofvogeltelling dateert uit januari 1980 in de Duffelt.

Zeearend

Op 12 februari, vlak na de roofvogeltelling, verbleef een juveniele Zeearend eerst in de Duffelt en later in de Ooypolder (L. van den Bergh).

Torenvalk

Ma een vrij hoog aantal Torenvalken in januari 1981 waren de aantallen deze winter weer erg laag. Een absoluut dieptepunt werd bereikt in gebied 2, waar op meer dan 70 vierkante km slechts 1 Torenvalk werd gezien. Het lijkt er op dat de veldmuizenstand laag was. In de Vijfherenlanden (buiten ons werkgebied) werden op een slaapplek verschillende dode Torenvalken gevonden.

Overigens zullen de vorst en de sneeuw in januari veel Torenvalken er toe gebracht hebben om gebied te verlaten om het zonnige zuiden op te zoeken. Een extreem voorbeeld is de Ooypolder, waar in december nog 31 exemplaren werden geteld, maar in januari en februari nog maar respectievelijk 8 en 11 Torenvalken.

Een andere aanwijzing voor een slecht muizenjaar vormt het slechte broedsucces van Torenvalken en Ransuilen in 1982.

Tabel 2. De dichtheid van de Torenvalk in de telgebieden

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Tot
dec81	0,20	x	0,73	0,51	0,18	x	0,36	2,41	x	x	x	0,10	x	x	x	x	0,47
jan82	0,13	0,01	0,19	0,49	0,07	0,12	0,36	0,27	0,07	0,20	0,10	0,13	0,04	0,47	0,29	x	0,21
feb82	x	x	0,26	0,25	0,18	x	0,08	x	x	x	x	0,14	x	x	x	x	0,19
jan81	0,47	0,22	1,00	0,85	0,07	0,30	0,24	0,16	0,75	0,40	0,28	0,11	0,41	x	x	0,08	0,42
jan80	0,20	0,13	0,33	0,56	0,14	0,14	0,16	0,21	0,67	0,22	0,13	0,06	0,39	x	x	x	0,25

Sperwer

Tijdens trektellingen in de herfst 1981 op Nederrijck (Groesbeek) en bij Elten werden regelmatig hoge aantallen Sperwers waargenomen, die in zuidelijke richting trokken. Aantallen van enkele tientallen in een paar uur waren bestlist geen uitzondering.

Tabel 3. De dichtheid van de Sperwer in de telgebieden

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Tot
dec81	0,13	x	0,09	0,09	0,22	x	0,08	0,00	x	x	x	0,00	x	x	x	x	0,11
jan82	0,01	0,07	0,02	0,23	0,11	0,06	0,00	0,05	0,27	0,20	0,03	0,05	0,03	0,06	0,11	x	0,08
feb82	x	x	0,00	0,05	0,18	x	0,04	x	x	x	x	0,09	x	x	x	x	0,08
jan81	0,01	0,10	0,07	0,09	0,07	0,06	0,00	0,05	0,25	0,00	0,06	0,10	0,10	x	x	0,00	0,06
jan80	0,03	0,05	0,14	0,10	0,18	0,03	0,04	0,05	0,22	0,00	0,00	0,10	0,17	x	x	x	0,07

Waarschijnlijk zijn de hogere dichtheden tijdens de telling van december nog het gevolg van de laatste doortrekkers; in januari en februari waren de dichtheden over het gehele getelde gebied gelijk. Dit beeld is ook bekend uit de winter 1978/79.

In vergelijking met de jaartellingen en uit voorgaande jaren kwam er een einde aan de dalende trend. De dichtheid van 0,08 ex/km² is gelijk aan die van januari 1979, welke tot nu toe de beste jaartelling voor Sperwers was. De in het Rijk van Nijmegen broedende Sperwers brachten in 1981 een record aantal jongen groot, hetgeen mogelijk ook van invloed is geweest op deze toegenomen dichtheid. De hoogste dichtheden kwamen voor in de Duffelt en de Maasheggen bij Vierlingsbeek. Ook in Groesbeek en in het gebied rond Overlangel werden redelijk veel Sperwers waargenomen. In de Overbetuwe viel het aantal Sperwers tegen in vergelijking met de aantallen uit de winters ervoor.

Van de op geslacht gedetermineerde Sperwers bleek ook nu weer ongeveer een derde deel mannetjes te zijn (31%, n=31).

RIVIERENTELLING

17 april 1982

Leuke soorten in deze telling:

Aalscholver (118), Roerdomp (1), Toppereend (1), Eiderend (1), Grote Zaagbek (2), Middelste Zaagbek (6), Kleine Zwaan (1), Bruine Kiekendief (1), Kleine Plevier (12), Goudplevier (15), Regenwulp (3), Ransuil (2), Oeverpieper (50), Beplijster (5), Grasmus (1), Vuurgoudhaan (1), Putter (1) en Blauwborst (1).

Nogal wat soorten worden genoemd in dit lijstje. Dat heeft te maken met het tijdstip van de telling, midden in de voorjaars-trek tussen winter en zomer. Late wintergasten, typische doortrekkers en vroege zomervogels werden alle gezien. Nogmaals wil ik hier de Beplijster noemen die schijnbaar relatief massaal (voor zover je daar bij deze soort over kunt spreken) langs de Maas voorkwam.

De achteruitgang van het aantal Torenvalken die aan het begin van de winter inzette, heeft zich tot april voortgezet zodat nu nog slechts 16 Torenvalken werden geteld. Dit is één zevende van het aantal Torenvalken in november jongstleden.

Kijken we nog even naar de meeuwen, dan zien we dat de aantallen scherp gedaald zijn na de telling van maart. Dit is uiteraard veroorzaakt door de trek naar de broedkolonies. Dit wordt fraai geïllustreerd door het verschijnsel dat met name in traject 17R van de Maas, waar ruim de helft van de stormmeeuwen van deze telling waargenomen werden, slechts eerste en tweede jaars vogels gezien werden.

Een andere groep die hier nog even genoemd moet worden is die van de steltlopers. Met 13 soorten een gevarieerde groep, waarvan de grootste diversiteit traditie-getrouw te vinden was langs de Waal.

Evenals het afgelopen seizoen kan men voor deelname aan de rivierentellingen van dit nieuwe seizoen terecht bij ondergetekende of bij de centrale tellers waarvan de namen bij het volgende verslag gepubliceerd zullen worden.

Herman Meekes de Steekse Acker 12-25 6546 DD Nijmegen
080 - 783301

vervolg veldwaarnemingen

Waarnemingen van juni tot en met oktober graag weer opsturen aan onderstaand adres en de inzenders weer van harte bedankt!

Willen mensen die gegevens hebben over steltlopers uit de jaren 1981-82 in de Erlcomse Waard en de Kaliwaal-Ooypolder deze ook aan mij opsturen? Verder wacht ik nog op fenologieformulieren.

W =W.Helmer	PS =P.Scholte	Rb =R.Bouman
RG, HG=R. en H. Gorissen	PK =F. van Kalleveen	MD =M. van Dongen
PB =P.Brouwer	FS =F.Shel	Eij=H.Eijkmans
AV =A.Vink	DH =D.Heg	P =P.P.van Laake
GV =G.Verkleij	HdV=H.de Vries	AS =A.Stolk
BB =B.Braster	DD =D.van Dorp	FA =F.Arts
AE =A.van Eck	LB =L. van de Born	NC =N.Creemers
Rc =M.Reijnders	WH =W.Hesen	DV =D.Visser
Rbö=R.Böhmer	JG =J.Gerasts	CS =C. van Swaay
OH =O.van Hoorn	HvT=H.van Tienen	HM =H.Meekes
Hg =echtbaar Hermen	Ha =W.Hagemeijer	MA =M.Arts
JH =J.Helmer	WV =W.Verpoort	
Rt =rivierentelling		

Peter Brouwer, Pater Brugmanstraat 44, Nijmegen

Soort.	Trajekten																		Tot.	
	Waal								Maas											
	2L	3L	4L	5L	6L	7L	8L	13R	4R	5R	16R	7R	8R	13L	4L	5L	16L	7L		18L
Fuut	35	29	12	1	6	3	13	1	7	16	2	11	4	3	16			2	161	
Dodaar	2	1	1																4	
Aalsch	116														2				118	
B.Reig	2	4					1			1	2	2	1		4		3		20	
Roerdo		1																	1	
W.Eend	37	47	90	4	22	14	10	23	8	7	21	2	9	12	10	2	29	14	16	377
W.tali	9	7	15		2					1								2		36
Z.tali	4	8	1																	13
Krakee	2	2																		4
Smient	88	7																		95
Pylsta		1	3																	4
Slobee	46	37	54	5	11	13	17		3			4								190
Topper									1											1
Kuifee	36	55	13		22		14		22					10		2		20		194
Tafele		7	3																	10
Eidere								1												1
G.Zaag							2													2
M.Zaag	6																			6
Bergee	11	8			6		2													27
Nylgan	4	5																		9
G.Gans	2	13																		15
Kn.zwa	11	32	1	47	49	5	81		5	3	2	11						2	2	251
Kl.Zwa				1																1
Zw.Zwa				1																1
Buizer	1	3			1				1	1	1			3		1	1	2		15
Sperwe												1								1
Br.Kie		1																		1
Torenv		3			1					1	1		1	1	1	4	2			16
Patrys		5								2				2	2	2				13
Waterh	3	1	4		4	1		3		6	6		2		2	4	8	6		50
Meerko	102	225	156	22	103	18	32	21	10	20	17	22	9	4	17	20	26	21		845
Schole	17	11	2		7	4	6	5	8		2	1	1	2		5		4		75
Kievit	104	189	9	30	50	4	7	45	21	20	23	11	21	3	23	2	50	16	29	657
Goudpl	15																			15
Kl.Ple	8							4												12
Wat.sn		2	1	1		1														5
Wulp	223	12							6	3	1			2	1	2	1			251
Regenw	3																			3
Grutto	48	40	2	29	12	5	17		2	2	2		2			3	1	2		167
Witgat			1																	1
Turelu	11	2		4	1					1										19
Zw.Rui	1				1															2
G.p.ru			2																	2
Kempha				2																2
G.M.me	3																			3
Zil.me	16							1		1										18
Stormm	1	3	1	1		3		9	1	1	13	103	0			3	3	50		192
Kokme	1002	118	150	24	18		24	690	215	240	313	24	0	215	13	221	68	135		3510
Visdie	1																			1
Holend	6		2		5	1			2	1	2	6	3		4	6	10	4	10	62
Houtdu	7	41	13	1	21	26	53	92	43	39	14	40	17	43	27	27	38	50	14	606
Tu.Tor						2		12	2		2	1	3	1	2		15	8		48

ROOFVOGELTELLINGEN

Januari 1982 Rijk van Nijmegen eo

Inleiding

Afgelopen winter is de nadruk gelegd op de maand januari, 15 gebieden werden toen geteld. Tijdens de december- en de februaritelling werden respectievelijk 7 en 5 gebieden geheel of gedeeltelijk geteld. Bij de uitwerking zijn alleen gegevens van voorgaande januari maanden ter vergelijking opgenomen.

December 81

De gebieden zijn geteld in de periode 3-16 december.

Weer: Over het algemeen lichte vorst, bewolkt en buig en bij een enkele telling zonnig. Bij verschillende tellingen had men te kampen met mist; in gebied 1 moest op 12 en 16 december de telling zelfs gestaakt worden.

Januari

De meeste gebieden zijn in het weekeinde van 9-10 januari geteld.

Weer: Nogal veranderlijk. Op 9 januari was het vrij koud: -10 tot -5 °C met een NO-wind. Het was zonnig of bewolkt met af en toe sneeuwbuien. Het zicht was redelijk tot matig (heilig). Op 10 januari was het helder vriesweer met goed zicht.

De gebieden 4, 12 en 14 zijn een week eerder of later geteld. De weersgesteldheid was toen acceptabel.

Februari 82

Deze telling viel voor alle gebieden in het weekeinde van 6-7 februari. Weer: Bewolkt, ± 5 °C, af en toe motregen. Het zicht was matig tot redelijk.

Buizerd

De dichtheid van de Buizerd ($1,06 \text{ ex/km}^2$) over het gehele getelde gebied is lager dan de dichtheid in januari 1981 (1,27). In het noordelijke deel van het getelde gebied (telgebieden 1,3,4 en 13) verbleven nu minder Buizerden dan in de vorige winter. In het nieuwe telgebied 14 ten zuiden van de Rijn tussen Kalkar en Emmerich, dat grotendeels bestaat uit het vroegere overstromingsgebied Emmericher Eyland en Bylerward met reliëfrijke niet zo intensief beheerde graslanden en hier en daar restjes van meidoornhagen, overwinteren vrij veel Buizerden. Het landschap lijkt een beetje op dat van de Duffelt, zonder deze overigens echt naar de kroon te steken.

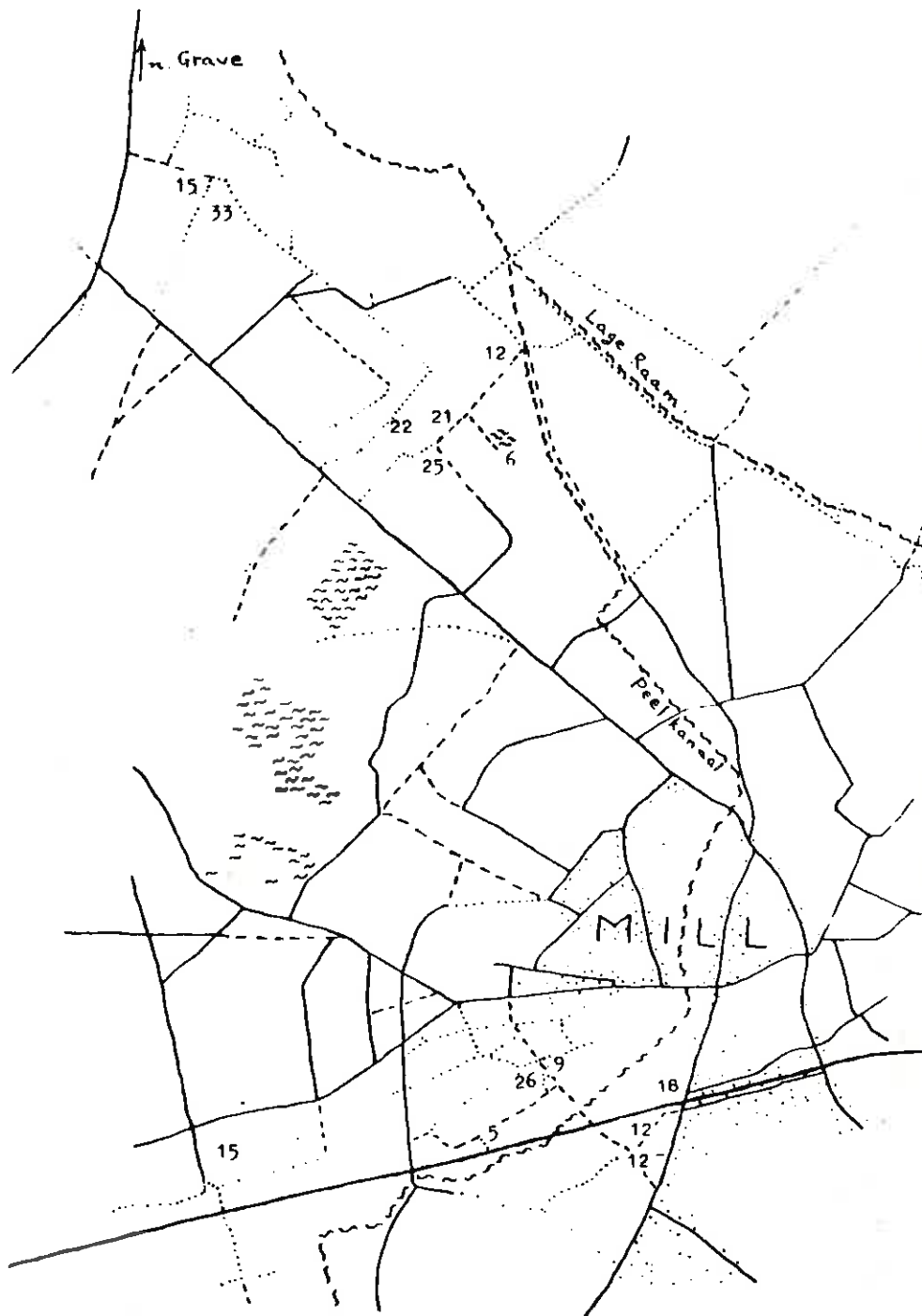
Tabel 1. De dichtheid van de Buizerd in de telgebieden

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Tot
dec81	0,80	x	1,17	2,13	1,56	x	0,89	1,52	x			1,14					1,42
jan82	0,90	0,54	1,01	2,66	1,85	0,90	1,05	1,28	2,00	2,00	4,70	0,85	0,51	1,37	0,43	x	1,06
feb82	x	x	1,13	2,11	2,14	x	1,17	x	x	x	x	x	1,06	x	x	x	1,66
jan81	1,05	0,58	2,30	2,86	1,74	0,69	0,65	0,26	1,00	2,00	4,00	0,86	1,29	x	x	0,38	1,27
jan80	1,27	1,02	1,78	2,60	2,90	0,72	1,81	1,38	0,73	0,72	4,00	0,86	1,64	x	x	x	1,46

Helaas waren er weer enkele gevallen van vergiftiging van Buizerden (Schildbroek bij Groesbeek, Milsbeek en Land van Maas en Waal). De dode Buizerd uit het Schildbroek had een kip opgegeten en was waarschijnlijk gedood door parathion (analyse rapport CDI).

Geplaatste nestkasten in 1982

Soort.	Trajekten																		Tot.
	Waal								Maas										
	2L	3L	4L	5L	6L	7L	8L	13R	14R	15R	16R	17R	18R	13L	14L	15L	16L	17L	
St.uil			3						7					2			2		13
Ransui																	2		2
G.B.Sp			1																1
Veldle		1		8				5	4		5		2	2	2		9	3	43
Boeren	8	7	4	2	34		5	1	24	14	21	7	7	6	15	2	6	4	178
Huiszw								9	14	4					1				29
Oeverz															6				6
Graspi	2	7	7	4	2			4	6	19	10	2	7		5		12	8	97
Oeverp									50										50
W.Kwik	2	6	2						1	2			3	2	6	1	4	4	34
G.Kwik									6						6				12
Wi.kon	6	4	5						1	4	1	5	4			1	8	1	48
Heggem		2	1						6	1		1	1	3	1	11	1	2	30
G.Lyst		2	1							1			1		1				7
Kramsv																30	000		330
Zangly	1	1												2					8
Beflys														1	1				5
Merel	1	7	10		2			4		3	9	2	5	10	2	1	12	5	77
Gekr.R														1	1				2
Zw.R.s		5						2	1				1	1	1				10
Roodbo								1	1	1	3		1	1	1		4		13
Blauwb		1																	1
Zw.kop											1								1
Fitis	2	7	2							5	5			1			8	1	33
Tjiftj	1	10	3			1	1	2	1	10	6	1	6	5	5	3	9	4	80
Grasmu									1										1
Vu.g.h																	1		1
Koolme		2	3			1		1	2	7	3	1	3	2	3		5	4	42
Pimpel								1	2	4				3					13
Matkop										1									3
Sta.me									8								1		10
Boomkr									4								2		6
Rietgo	2	2			1														5
Groenl									4										5
Putter	1																	1	5
Kneu	2	10					2	5	13		4		1		17		5		59
Vink		3						2		1	1			2			1	2	12
Keep									2										2
Ringmu		7	5					6		30	12	4	2	22	5	1	5	25	129
Spreeu			2	2	10			54	22	2	69	25	39	12	21	5	60	38	394
Zw.Kra	4	11	36	11	15	20	5	45	75	18	66	16	20	38	36	44	95	108	787
Roek*								3	6									8	48
Kauw	17	8	6	2				15	8	52	11	11	26	10	1	4	32	32	314
Ekster		10	17	2	16	8		12	66	30	48	15	15	22	33	23	41	44	418
Gaal									4		2	1		2		2	4		15
95																			12098

* De aantallen Roeken zijn exclusief de diverse broedkolonies de langs de normale trajekten liggen. Van enkele kolonies zijn de aantallen nesten geteld:
 Waal 7L : 80 nesten
 Maas 18R : 200 nesten (Appeltern)
 Maas 14R : niet geteld (Boxmeer)

NESTKASTONDERZOEK MILL 1982

In het broedseizoen 1982 had ik bij Mill in totaal 231 nestkasten hangen, die wekelijks samen met P.Beisiegel gecontroleerd werden. In 127 hiervan zijn legfels gekomen, in 35 kastjes is alleen werk van een nest gemaakt; 69 kastjes zijn niet gebruikt, behalve dat in 6 ervan rond de derde week van mei een wespenest is aangetroffen. De plaatsen waar de nestkasten hingen zijn aangegeven op bijstaand kaartje, waarop het aantal kasten op elke plaats is vermeld: Nieuwenhof 12, Domeinenbos 12+18, Kapelhof 9, Jillesbos 26, Neufseweg 5, Nellissenweg 15, De Bus 6, Schippersdijk 25+21+12, Kammerbergerzijweg 22, Klein Russendaal 33+15.

De aantallen uitgevlogen jongen van de succesvolle eerste broedsels staan aangegeven in de volgende tabel.

	pim- kool- mees	pel- mees	zwart- te mees	gekr. rood- staart	boom- kruis- per	ring- mus	win- ter- koning	spreeuw
nestkasten:	60	34	1	2	1	5	1	1
jongens:	530	383	8	12	5	24	6	5
gemiddelde:	8,8	11,3		6,0		4,8		

Het gemiddelde van 11,3 voor het aantal uitgevlogen jongen per succesvol eerste broedsel van de pimpelmees is duidelijk groter dan vorig jaar: toen was dit 10,1.

In de volgende twee tabellen staan voor de koolmees en de pimpelmees de aantallen nestkasten met succesvol eerste broedsel, gespecificeerd volgens het aantal uitgevlogen jongen en het nestkasttype (voor deze indeling in typen zie het verslag van vorig jaar, in De Mourik no.4 van jaargang 7).

KOOLMEES

	4	5	6	7	8	9	10	11	12	tot.	gem.
type 2:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
type 3:	1	0	1	4	4	7	16	0	0	33	8,9
type 4:	0	0	2	0	2	2	4	1	0	11	8,8
type 5:	0	0	0	1	1	0	5	0	1	8	9,6
type 6:	0	1	0	1	1	0	1	0	0	4	7,5
type 7:	0	0	1	1	0	0	2	0	0	4	8,3
totaal:	1	1	4	7	8	9	28	1	1	60	8,8

PIMPELMEES

	6	7	8	9	10	11	12	13	14	tot.	gem.
type 2:	0	0	0	0	0	0	0	1	0	1	13,0
type 3:	0	1	0	0	0	0	3	0	3	7	12,1
type 4:	1	3	1	1	1	1	14	4	0	26	10,6
type 5:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
type 6:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
type 7:	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
totaal:	1	4	1	1	1	1	17	5	3	34	11,3

Uit tweede broedsels zijn nog uitgevlogen: 27 koolmezen uit 5 nestkasten, 13 pimpelmezen uit 2 kasten, 1 gekraagde roodstaart, en 5 ringmussen uit 1 kast.

De aantallen omgekomen nestjongen en verloren gegane eitjes (onbebroed, onbevruucht of vernield) staan in het volgende lijstje; tussen haakjes zijn de aantallen betrokken nestkasten vermeld.

	kool- mees	pim- pel- mees	zwart- te mees	ring- mus	boom- kruis- per	gekr. rood- staart	grote bonte specht
eitjes:	102(20)	16(5)	15(2)	10(2)	6(2)	7(1)	4(1)
jongens:	35(6)	18(2)	1	1	3(1)	-	-

Opmerkingen.

1. Het succesvolle broedsel van de boomkruiper bevond zich in een speciaal voor de boomkruiper geprepareerde nestholte gemaakt van onder meer een hol stuk boomstam; het is de bedoeling volgend jaar een aantal van dit soort bouwsels op te hangen. Een boomkruiper nest in een nestkast is uitgehaald door een eekhoorn.
2. De twee nestkasten die gebruikt zijn door de gekraagde roodstaart waren driehoekige boomkruiperkasten, terwijl nota bene vlakbij één ervan een kast van type 6 hing, bedoeld voor de gekraagde roodstaart.
3. Aan de Schippersdijk is door een aanwonende tijdens het knippen van de mei-doornheg een nest met een jonge koekoek gevonden; de waardvogel was een heggemus.
4. In een stukje bos niet ver van de grindplas ten zuiden van Mill hebben we tijdens het nestkastonderzoek ook nog de groei en het uitvliegen van drie jonge sperwers kunnen volgen.
5. Op de Nieuwenhof was het al meer dan eens gebeurd dat een steenuil broede in een oud spechtehol, waarbij dan de jongen omkwamen doordat ze naar beneden vielen. Dit jaar heb ik een plankje onder de holte aangebracht, waar de jonge steenuiltjes rustig op bleven zitten; ze zijn later uitgevlogen.
6. Behalve de nestkasten die besproken zijn in dit verslag had ik ook nog 11 uilokasten opgehangen; deze zijn evenwel niet gecontroleerd. Hopelijk zal ik volgend jaar wel aan het controleren hiervan toekomen.
7. In de afgelopen winter zijn bijna alle hangende nestkasten gebruikt voor beschutting.
8. Aan de opstelling van dit verslag is meegewerkt door H. de Vries. De uitgebreide gegevens per nestkast zullen ter beschikking gesteld worden van de SOVON-werkgroep Nestkastonderzoek.

F. van der Cruysen
Wilhelminastraat 11
5451 AR Mill